

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
Havi díj 10 k.
Féléves díj 50 k.
Éves díj 100 k.
Külföldi postán szállítva 10 k.
Egyes más díj 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfői ünnep után napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok visszafogadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XIII. évfolyam 31. szám.

Nagyvárad

Csütörtök, 1917 február 8.

Amerika beavatkozása

Budapest, február 7. (Saját tudósítónktól.) Kopenhágából jelentik: **A Bergensche Tidende szerint a Times a következő jelentést közli: A diplomáciai viszony megszakítása még nem tekinthető egyenesen olyan körülménynak, hogy azt háború fogja követni. A háború kikerülésére még van remény. A nép mindenben követi az elnököt, ez pedig nem akarja a háborút. Eszerint előállhat annak a lehetősége, hogy az Unió a háborún kívül marad.**

A Szentszék megőrzi függetlenségét.

Budapest, febr. 7. (Saját tudósítónktól.) A Corriere della Sera jelentéi vatikáni köröktől: Németország és az Egyesült-Államok diplomáciai összeköttetésének megszakítása a Vatikánban is mély benyomást keltett. A pápa nem csatlakozott Wilson békejavaslatához és a Vatikán diplomáciája élénk elégtételt érez azon, hogy a **Szentszék megőrzi teljes függetlenségét.** A Vatikánban minden szem Spanyolország felé tekint s úgy látszik, mintha a pápa magatartását Alfonz királyéval összhangba akarná hozni.

A délamerikai államok állásfoglalása.

Budapest, február 7. (Saját tudósítónktól.) **Luganóból jelentik: Argentína, Brazília és Chile közt szerződés áll fenn, amely szerint fontos külpolitikai kérdésekben közösen lépnek fel. Azt hiszik, az államok szolidárisak lesznek Wilsonnal.**

Wilson és Lloyd George.

Budapest, február 7. (Saját tudósítónktól.) A Wolff-ügynökség jelentéi: Németországban egyre terjed az a felfogás, hogy Wilson elhírtelenkedett eljárásának oka a buvárhajóharcnak az ententera való fontos következménye. A semleges hajózás máris igen nagy mértékben csökkent, aminek veszedelmességéről az entente teljesen tisztában van. Jellemző, hogy Lloyd George is legutóbb feltűnően aggodalmasan beszélt arról, hogy Wilson hirtelen fellépésében mentő akciót lehet látni.

Amerikának nincs oka a háborúra.

Budapest, február 7. (Saját tudósítónktól.) **Hágából jelentik: Washingtoni jelentés szerint a „Hausmanic” elsúlyosztása figyelmeztetés után történt. E szerint nem lehet ok a háborúra.**

Sikeres felderítések.

Dyugati harctér.

Kedvezően látási viszonyok következtében csak néhány szakaszon haladta túl a harcok tevékenység a rendes mértéket. Sennheimtől délkeletre egy francia század dél-élti erős tüzelés után támadott. Vissza-vertük. Több fogoly maradt kezünkön. A tengerpart közelében az Ancre két oldalán és a Barrois erdőben (Lotharingie) véghezvitt sikeres felderítéseknel 60 foglyot ejtettünk és 3 gépfegyvert zsákmányoltunk.

Eredményes előretörés a Kovel—lucki vonalon.

Keleti harctér.

A Berezinánál rohamcsapataink benyomultak az ellenség vonalaiba és a fedések széttrombolása után 2 fogoly orosz tiszttel, 50 főnyi legénységgel és 9 gépfegyverrel tértek vissza.

A Kovel—Lucki vasut mentén is teljes sikerrel járt rohamcsapataink előretörése. Az oroszok árkaiból 8 foglyot és 1 gépfegyvert hoztunk magunkkal.

József főherceg vezérezredes harcvonalai. Kirlibabától északkeletre megfúszult 2 ellenséges század támadása.

Tüzharc a Putnánál és a Szerethnél.

Mackensen vezértábornagy hadseregportja. A Putna és a Szereth mentén a tüzharcú tűz időnként növekedett. Több ízben előtéri harcokra került a sor.

Macedóniai front.

A Cserna hajlásban és a Vardar két partján néhány erős tűzhullám különben osekély harc mellett.

Ludendorff, első főszállásvezető.

Markovits és Weinberger cégnél
raktáron lévő áru február hó 15-ig leltári árban lesz árusítva.
Telefon 11-09 Különös figyelembe ajánljuk fehérnemű készleteinket, a legdusabb választékban, valamint a napokban érkezett divat blousokat és tavaszi kelméket! Olcsó méter árak! Mérték szerinti rendelések! Közismert jó női szabóság.
Telefon 11-09

A ház interpellációs napja.

Tisza Németország fegyverkeztségi és szervezetségiéről.

A képviselőház ülése.

Budapest, febr. 7.

A képviselőház ülését délután egyenget 4 órakor nyitotta meg Szász Károly alelnök. Beszéli Rudnyánsky György lemondását.

A napirend előtt Andrássy Gyula gróf szólalt fel. A munkapárt azon előterjesztését, hogy az ellenzék vegyen részt az összehívatott bizottságban, helyesli. Az ellenzék azonban csak úgy láthatja el feladatát, hogy ha több tagja is benne lesz a bizottságban. Egyes módokat terjeszt aztán elő a kérdés megoldására.

Batthyányi Tivadar gróf csatlakozik Andrássy fejtegetéséhez. Az ő beszéde közben történik a kínos incidens.

Ezután Szász alelnök válaszolt Batthyánynak. Az összehívatott bizottságban az elnöknek szigorúan kell ragaszkodnia a ház szabályokhoz.

Tisza István gróf miniszterelnök ki jelenti, hogy az ellenzék azon kérését, miszerint több tagja vehessen részt az összehívatott bizottságban, indokoltnak tartja. A módokat nézve egyelőre nem nyilatkozik, azokat előbb meg kell beszélnie az elnökséggel és a párijával.

Ezután áttértek a napirendre, a hősök emléke kérdésének tárgyalására. Ennek folyamán felszóltak Novák János és Kun Béla, ez utóbbi a hadisegély felemelését teszi szóvá.

6 órakor áttértek az interpellációkra. Az első felszólt Lévay Mihály, aki a hadiárva gondozását teszi szóvá.

Sándor János belügyminiszter válaszol. A hadiárva ügyének rendszésére nagy súlyt fektettek, azok ügye az egész nemzet ügye. Nagybbszabású intézmény létesítése van folyamatba véve, amely a hadiárva gondozását teszi feladatává.

Szilágyi Lajos interpellál a honvédelmi miniszterhez. Tudomására jutott, hogy az osztrák felmentettek több előnyhez jutottak a magyarokhoz képest. Interpellációját azonban tárgytalanná vált, mintán időközben rendeletet bocsátottak ki, amely szerint a felmentettek a jelentkezéshez szabadságot kapnak.

Kelemen Béla volt a következő interpelláló Szóváteszi azon hibákat, amelyeket a harctéri egészségügy terén tapasztalt, valamint azt a nagy vagyonzárulást, amelyet a front mögött tapasztalt. Kérde, hogy megtették-e az intézkedéseket ezen állapotok megszüntetésére. Hibáztatja a katonai orvosi szervezetet. A tartalékos orvosoknál a speciális szakértettséget egyáltalán nem vették figyelembe. Messze mögötte állunk a német hadsereg szervezetségének, akik minden tekintetben praktikusak. A németeknél a sebészek legnagyobb része meggyógyul. Beszél továbbá a hadseregszállításokról és az e téren tapasztalható visszaélésekről. A nagy pazarlásról, amelyet a front mögött véghez visznek. A németek még a sajtóhadiszállás tekintetében is takarékoskodnak, azoknál még ott is takarékoskodnak. Kérde, hajlandó-e a kormány egy részletes kimutatást közléseni minden ilyenmő gazdálkodásról, továbbá az összes személyi és dologi kimutatásokról.

Tisza feleli, hogy Kelemen sok dolgot hozott fel, amelyet a hadügyminiszternek a figyelmébe fog ajánlani, azonban több olyan tényt hoz fel Kelemen, amelyekre nem tud azonnal válaszolni. Tény az, hogy vannak hibák. Hibák más államokban is vannak; de már az úgy van, ahol milliók és milliárdok forognak kockán, ott a hibákat lehetetlen elkerülni. Hogy Németország jóval szervezettebb, azt készséggel elismeri, mert az tény, hogy Németország fegyverkeztségi és szervezetségi tekintetében az összes államoknak felette áll. Igéri, hogy a hibák orvoslására mindent megtesz. Megemlíti, hogy a katonai egészségügy terén a tuberkulózis terjedésének megállítására olyan hathatós intézkedéseket tettek, hogy azok-

ból béke idején egy áldásos virágzó intézmény fog fejlődni.

Kelemen válasza után a többség tudomásul vette a miniszterelnök válaszát.

Rakovszky István az igazságminisztert interpellálta meg. A napokban az Esti Újságban egy cikk jelent meg a kiegyezési szerződések 20 éves meghosszabbításáról. A cenzura ezen cikknek átvételét a többi lapoknál letiltotta. Mi volt ezzel a cenzura célja?

Balogh Jenő igazságminiszter kifejti, hogy a cenzurát nem lehet hibáztatni. A tiltás azért történt, hogy az egységes közvélemény e tekintetben két részre ne szakadjon. A többség a választ tudomásul vette. Az ülés vége háromnegyed 9 órakor.

Az amerikai németek nyilatkozata.

Budapest, február 7. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: Newyorki német lapok a német amerikai polgárok nyilatkozatát teszik közzé. A nyilatkozat szerint ők elsősorban amerikaiaknak érzik magukat.

A Skandináv államok Wilson ellen.

Budapest, február 7. (Saját tudósítónktól.) A Lokalanzeiger jelenti: Kopenhágai jelentés szerint a jelek azt mutatják, hogy Wilson lépése az északi államoknál nem vezet sikerre. A skandináv körök Wilson eljárását végzetes ballépésnek tartják. Dánia, Svédország és Norvégia teljes egyértelműséggel azt vallják, hogy Wilson ama kísérlete, hogy a Skandináv államokat a háboru borzalmaiba kergesse, minden erővel visszautasítandó. Remélik, hogy egyhangú tiltakozó jegyzéket küldenek Wilson ama kísérlete ellen, hogy az egész világot háboruba döntse.

A válaszjegyzéket a napokban átadják.

Budapest, február 7. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Az északi államok közös válaszjegyzékének átadása, amely a német kormány kijelentéseire válaszol, a legközelebbi napokban lesz várható.

Sikeres vállalkozásunk a Berezinánál.

Keleti harctér. Budapest, február 7. (Hivatalos.) A román arvonalon helyenkint élénkebb ágyutüz volt.

Kirlibabától északkeletre visszavertünk két ellenséges század előretörését. A Berezina mellett sikeres előtéri vállalkozásból két orosz tisztet, 50 főnyi légénységet és 7 aknavetőt szállítottunk be.

A vállalkozásban osztrák-magyar osztagok vettek részt.

Olasz és délkeleti harctér. A helyzet változatlan. Hófer.

Az archangelszki robbanás méretei.

Budapest, február 7. (Saját tudósítónktól.) Amsterdamból jelentik: Az orosz lapok részleteket közölnek az archangelszki kikötőben történt robbanásról. Ez a robbanás majdnem megközelíti a múlt években történt robbanás méreteit. Az explodációk sűrűek voltak, egyik a másikat követte.

A tűz rendkívül gyorsan terjedt egyik házról a másikra. Az új kikötő, amelyet a régebbi robbanás után a háboru alatt rohamosan újjáépítettek, csaknem teljesen elpusztult. A halottak száma rengeteg, ugyanis a robbanás munkanapon történt. A kikötőben hat nagy angol gőzös elsüllyedt.

Nagy szőrmevásár! ritka alkalmi vétel

Előrehaladt időny miatt a raktáron lévő összes muffok és boák n. m. skunk, nyest, alaskai róka, kék róka, vörös róka, pézsmá és mindenféle szőrmeék rendkívül olcsón kiadásittatnak. Kostüm kelmék, szövet és selyem blouzek, keztyűk és harisnyák legolcsóbban

Czillér Imre nagyáruháza.

Egy biharmegyei huszár a Ház tegnapi ülésén a képviselők közé lőtt.

Igy szoktam a harctéren.

Hihetetlen riadalmat keltett a képviselőház tegnapi ülésén egy részeg huszár virtuskodása, aki a karzatról lelőtt a képviselők közé. Senki sem sérült meg. Kovács Gyula óta, akinek pisztolylövése elsőnek hangzott el az ország házában, most másodszor dörrentek el lövések a tanácskozó és törvényhozó teremben. (A régi képviselőházban csak a lépcsőházban történt egy eset, amikor egyik képviselő lőtt rá egy tüntetőre.)

Budapesti tudósítónk telefonjelentése a következőkben számol be az esetről, amely fővárosszerte izgalomban tartotta a közönséget.

A második emeleti karzatról a hősök emlékének megőrkítéséről szóló törvény tárgyalása közben három lövés hangzott el. Retteges izgalom fogta el a képviselőket és a karzati közönséget. Mindenki felugrált és a karzatra nézett, ahol egy huszárra rávetette magát egy német katona s lefogta. A huszár láthatóan részeg volt s csak úgy dőlt belőle a borszag. Folyton kiabált:

— Igy szoktam én ezt a harctéren, az öldőjät! Nem mentek innen!

Leepeltek a folyosóra s vallatóra fogták. Megállapították, hogy senki sem sérült meg s a golyókat megtalálják a képviselőház asztala körül. A huszár alig állt a lábán.

— Hogy hívják? kérdezte az egyik képviselő.

— Palafalvi György.

— Micsoda maga?

— Hát eszedem a 2. honvédhuszár-ezredben tizedes vagyok. Biharban születtem, Pecsajon. Ismertem Tisza Kálmán gróft, meg Beöthy Pál kegyelmes urat.

A Házban Szász Károly elnökölt, aki a lövések után felházt a karzatra s így szólt:

— Csendet kérek!

Batthyányi Tivadár gróf tovább folytatta beszédét, de alig maradt bent képviselő. Mind a folyosóra tódultak, ahol a huszár végig esett a pamlagon s minden áron aludni skart.

— Huszár vagyok, huszár, így szoktam ezt a harctéren.

Később magához tért s csodálkozva kérdezte:

— Hogy én löttem volna? Az nem lehetséges.

Elmondotta, hogy Biharban, Pecsajon született, onnan 4 éves és 6 hónapos korában elkerült s szóta nem volt otthon. Amerikában is járt s akkor jött haza, mikor a háboru kitört. Míg dig a fronton volt, nagyon megszokta a lövöldözést. Ivott is.

— Nem skartam én senkit se bánítani.

Bevitték a főispányságra, ahol rögtön aludt.

Budapesti tudósítónk telefonon jelenti: A Magyarország munkatársai meginterjuvotta Simonsits Elemért, aki a következő részleteket mondotta el a kínos incidensről és előzményeiről:

— A merénylő Palafalvi György délután az ülés alatt jött be a képviselőházba, ahol Beöthy Pál elnököt kereste. Mikor megballotta, hogy az elnök nincs ott, mivel beteg, nagyon elkomolyodott és kijelentette:

— Kenyérjegyet skartam kérni. Mert hát nincs kenyérjegyem, oszt' nem kaptam kenyeret.

Azután felment a ház mosodemeleti karzatra, ahol helyet foglalt, majd szolgálati fegyverét az elnöki emelvény felé irányította és többször eladította. A golyók az elnöktől balra az oszlop fájába furódtak. A szétesapódó fesszálakok a környéken tartózkodókat érték, többek között Szász Károlyt és Vermes Pál bárót.

A merénylő huszárt egy német katona fogta le, aki szintén a karzaton tartózkodott. Szomszédok szerint a korlátról előrehajolt és úgy adította el szolgálati fegyverét. A palotőrök lecipelték a háznyi hivatalba, ahol azon kérdésre, hogy kit skart meglőni, azt válaszolta:

— Hát én nem tudom.

A merénylőt a rendőrségen is kihallgatták. Palafalvi 20 hónap óta katona és 17 hónap óta teljesít frontszolgálatot.

Tisza Kálmán gróf a merénylőt felismerte. A huszár maga is mondta, hogy a Tisza Kálmán száradában szolgált.

A bolgár-kerekek ügye.

A kerekek megvannak, de nincsennek bolgárok.

A régi Nagyváradba visszanyuló ügy foglalkoztatja most a miniszteriumot és a várost.

A bolgár kertészek még 1866. előtt telepedtek le Nagyváradra s a Peceze mellett rendezték be zöldségtermelő telepeiket, amelyek termékeivel, egész a török bolgár háboru kitöréséig látták el Nagyvárad közönségét.

A bolgár kertészek, a telep növényeinek öntözése céljából, vízemelő kerekeket állítottak telepeiken, amelyivel a Peceből emelték ki a vizet. Állítólag az akkori helytartótanácsból nyertek engedélyt a vízemelő gépek az u. n. bolgár kerekek berendezésére.

Az 1881. évi vízjogi törvény rendelkezése szerint bárholon, bárki által gyakorolt vízhasználat engedélyszése az illető törvényhatóság hatáskörébe tartozik.

A Nagyváradra telepedett bolgárok pedig nem tudták igazolni, hogy a bolgár kerekekre engedélyt kértek s így a rendőrség, még a mostani háboru előtt megtiltotta a vízemelő kerekek használatát.

A bolgárok sérelmesnek találták a rendőrség intézkedését s panaszukkal a miniszterhez fordultak.

Aróta a bolgárok, alig néhány kivétellel, eltávoztak Nagyváradról, haza mentek Bulgáriába, hogy résztvegyenek a háboruban.

1916. év végén végre lejött az ügy a minisztertől, amelynek alapján a polgármester a dolog tisztázását rendelte el, arra nézve, hogy 1866 év előtt használták-e a bolgárok a vízemelő kerekeket, mert ha ez bebizonyítható, az esetben nem szükséges az újabb engedély.

A rendőrség megindította erre nézve a nyomozást. Kemény Ignác tb. alkapitány behalgotta Matis János és Dorzu Illés öreg, 70 évnél idősebb bolgárokat, akik már egy félszázadnál hosszabb idő óta laknak Nagyváradon. Mindkettő esküvel kész igazolni, hogy a bolgár kertészek már 1866. előtt is használták a Pece vizének kiemelésére a bolgár kerekeket.

A polgármester most felterjeszti az öreg bolgárokkal felvett jegyzőkönyvet a miniszterhez, hogy döntsön a kérdésben.

Érdemes, hogy az elmúlt évtlen már Nagyvárad városa használta ezeket a vízemelő szerkezeteket a városi kertgazdasághan.

A francia szabadkőművesek már a papokat viszik a frontra.

Franciaország kétségbeesett helyzetére és a szabadkőművesekre jellemző határozatot hozott a francia kamara.

A francia kamarában indítványt tettek a papok frontra való sorozása fránt. Az indítványt heves jelenetek közben meg is szavazták. A párisi lapok szerint a kamara ülésén még más incidensek is történtek. — David volt földmívelésügyi miniszter azt kívánta, hogy az 1890—1891. évfolyamokhoz tartozó földművelők, valamint a területiális tartományokhoz tartozók, amennyiben ötgyermekes spák, vagy özvegyek négy gyermekkel, mezőgazdasági munkálatokra használtassanak fel. Lyautey hadügyminiszter azt felelte, hogy a kormány egyensúlyt akar teremteni a front szükséglete és az ország gazdasági élete között. Ez tényleg égető probléma. A szónok e pillanatban a polgári mozgósítás kérdésével foglalkozik. Ez azonban természetesen, a kormány, a hadvezetőség és a parlamenti bizottságok gondos együttműködése útján történhetik meg, nem pedig oly mód sító indítványok által, amelyek az országot a legkomolyabb helyzetbe hozhatják. David javaslatának elfogadása folytán 3000 embert vonnának el a frontszolgálatól, ami elfogadhatatlan. Ujra a bizalmi kérdést veti fel, mire David indítványát elvetették.

Sirte Quenin képviselő azt kívánja, hogy a papok, akiket eddig csak egészségügyi csapatokhoz osztottak be, az összes formációkhoz, tehát harci csapatokhoz is be legyenek osztva. Maginot, a hadügyi bizottság elnöke ellenezte az indítványt, mert ezidőszent egy hasonló indítvány van a hadügyi bizottság előtt. Lyautey hadügyminiszter Maginot álláspontjára helyezkedett. Mindamellott a kamara 237

szavazattal 152 ellen elfogadta Sixte-Queenin indítványát. A szavazás folyamán néhány jobboldali képviselő észrevette, hogy Malvy belügyminiszter tartózkodik a szavazástól. Figyelmestették Lyautey hadügyminisztert, aki hangosan fejezte ki felháborodását Malvy eljárásán. Ennek folytán élénk vita támadt Malvy belügyminiszter és Dalmier államtitkár közt egyrészt és Lyautey hadügyminiszter közt másrészt és ez utóbbi hirtelen fölemelkedett és elhagyta a termet. Az egész jobboldali sajtó ez incidenssel foglalkozik és megtámadja a szocialistákat és azt a többséget, a mely Sixte-Queenin indítványát elfogadta, miáltal a szent egységet megtörték.

Országos anya- és csecsemővédelmi akció.

Any- és csecsemővédelmi intézmény.

Nemzetünk nemcsak a harcok terén vész, hanem állandó a vérvesztése védett határain belül is a fertőzőbetegségek, a tuberkulózis, de főképp a felelő nagy csecsemőhalandóság miatt.

Állandó volt a vérvesztése már a béke éveiben is, nagyobb, mint a legtöbb más nemzeté, de még nagyobb most, hatásában még lasujóbb, még nagyobb jelentőségű, mert megfoghatkozott nemzetünknek nagy gyermektermése, a születések eddigi nagy arányszáma, amely az elmúlt időkben mindenkor pótolni tudta a nagy gyermekhalandóság által megriktított sorainkat.

Hogy helyzetünk e tekintetben ma viaszatlan, nem kell hosszú számsorokkal bizonyítanunk, elég ha reámutatunk a néhány számadatra, amely jelzi, hogy míg 1914-ban hazánkban 630407 ember született, elhalt 435433, a szaporodás tehát közel 200000 volt, addig 1915-ben a születések száma már csak 433000 volt, a halálozásoké 469902 s így ahelyett, hogy szaporodtunk volna, közel 47000 lélekszámmal megapadtunk. S ez apadás 1916-ban még folytatódott s megközelítette a 90000-t.

Hogy ez az apadás mit jelent, mindenki megértheti.

Nemzetünk jövődjének kérdése, hogy a kettős veszteséget, a harcok terén szenvedett s az itthon is állandóan meglévő pótlóhassuk.

A jövő nemzedékben van egész reményességünk, ha ezt sikerül megnevelnünk, megtartanunk, maradhat csak életképes nemzetünk.

Ezért lett nálunk annyira aktuálissá a gyermek- és csecsemővédelem kérdése; a sajtóban, a parlamentben, a főrendiházban is, amelyekben e kérdéssről még sohasem hangzott el annyi és oly komoly felszólalás, intelem, mint mostanában.

Csak legutóbb is a kérdést egész komoly jelentőségében méltatták Sztéryni, gróf Apponyi, Bródy Ernő képviselők, a belügy- és igazságügyminiszter s mostanában kezdte meg működését a Stefánia szövetség, mely egyesíti magában a legkiválóbb szakembereket s amelyet a belügyminiszterium is leghatékossabban támogat.

Az állam már meg is kezdte az anya- és csecsemővédelemnek, az utóbbinak csak

az előbbivel együtt lehet eredménye, — országos szervezését.

Az illetékesek kutatva a nagy csecsemőhalandóság legfontosabb okai után, mérlegelve, mi ellen kelljen elsősorban cselekedni, egyértelműleg megállapították, hogy a nagy csecsemőhalandóságnak nemcsak gazdasági és szociális okai vannak, a szegénység a nyomor, hisz — ami meglepő — az alföld leggazdagabb községében, ahol ily nyomorról szó sem lehet, pusztul a legtöbb csecsemő, hanem kulturális okai is, népi ink tudatlansága, nehezen kiirtható babonás hit, sok ártalmas szokása, amelynek rabjaként helytelenül ápolja, táplálja csecsemőjét, megterhelve gyomrát feladottnak való, nehezen emészthető, súlyos és gyakran végzetes emésztési zavarokat okozó éledelekkel.

Rájötték, hogy ez a tudatlanság pusztítja el a legtöbb csecsemőt, hogy ezzel kell elsősorban megüzdenünk.

E küzdelemhez, e harcok a babonát, ártalmas szokásokat, a tudatlanság ellen szervezi a belügyminiszterium a Stefánia szövetség bevonásával az anya és csecsemővédők nagy gárdáját, hogy ne legyen az országban városa, de községe, faluja sem, amelyben legalább egy ily védő szembe ne szállna a gyermekpusztító tudatlansággal, oktassa, tanítsa az anyákat arra, hogy miképpen ápolják, táplálják csecsemőiket ésszerűen, hogy zavartalanul fejlődhessenek, életben maradhassanak.

Hogy e misszióra magukban hajlamot érző nők költöjen felfegyverkezve kezdhessek meg a harcot a tudatlanság ellen, költöjen kiképezve, megtelőd tudással szervezte a belügyminiszterium az ország hét városában a most városunkban is megayuló hathetes tanfolyamokat.

A tanfolyam befejezése után a belügyminiszterium kiküldöttjének jelentésében megtartott vizsgák kell után a résztvevőknek igazolniuk a rájuk váró komoly feladatra való ráteremtésüket s az anya és csecsemővédők állást az országban csak az töltött be, aki ily tanfolyamot sikerrel végzett.

Városunkban az első anya és csecsemővédők tanfolyam folyó hó 15-én kezdődik, az előadásokat az állami gyermeknehelyen és a bábaképzőben tartják az intézetek vezetői. Azik egy nagyfontosságú szociális tevékenységhez kedvet, egy nemes hivatás hoz hajlamot érnek, február 12-ig jelentkezzenek.

Nemzeti fenmaradásuk szempontjából is nagyjelentőségű munkának lesznek részesei, mert reméljük lehet, hogy városunkban és megyénkben is nemskára megkezdheti a védők új gárdája működését, amint már a fővárosban, Aradon, Debreczenben, Szegeden stb., sőt egyes községekben is már megkezdte.

Nagyváradon a Kath. Nővédő Egyesület már eddig is igen szép eredményeket ért el az anya és csecsemővédelem terén. Örvendotes, hogy most a belügyminiszterium által szervezett tanfolyamokban bővíthetik ki ismereteiket a patronesszek. Ezzel munkájuk csak nyerni fog intenzitásában s még az eddiginél is szebb eredményeket fog felmutathatni.

* **Gyönyörű rózsás orr** a nő legszebb dísz. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO krém és szappan használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimánózy-palota.

* **Kőhögés, hurut, rekedtség és nyálkásodás ellen gyors és biztos hatású szer** a Farkas féle hurut szelvény. Ára 1 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonzerv is kapható.

A megyei közigazgatási bizottság ülése.

Dr. Péchy Károly orvost visszahelyezték állásába.

Biharmegyei közigazgatási bizottsága tegnap délelőtt fél 10 órakor tartotta rendszeres havi ülését. Az ülésen Miskolczy Ferenc főispán elnöklése alatt jelen voltak: Fráter Barnabás, Keszthelyi Zoltán, dr. Fászy Lajos, Bószormányi Lajos, Pallay Lajos, Gara Sándor, Száhländer Károly, Verner Kálmán, dr. Móricz Ernő, dr. Thury Endre, Varró Domokos, Vasady Lajos, Németh István, dr. Erdős István stb.

Az ülésen Miskolczy Ferenc főispán elnökölt.

Dr. Móricz Ernő jelentést tett a megye közegészségi állapotáról. Összettel állapítja meg, hogy a hólyagos himlőjárvány Bihar-megyében egyre erősödő irányt mutat s hogy még mindig fordulnak elő súlyos megbetegedések, azt a téli közelekedési viszonyoknak lehet betudni, amikor is az egyes községek teljesen megközelíthetetlenek az orvos által is Nagy baj az orvoshiány, ezen a mozgó járványbizottságok alakításával akartak segíteni, mely bizottság munkája teljes elismerést érdemel. A jelentés tudomásulvétele után

Vasady Lajos tanfelügyelő tette meg jelentését. Az igaz részvét hangján emlékezett meg Gires Mihály töködi tanító hű haláláról. A főispán indítványára a bizottság részvétnak jegyzőkönyvben ad kifejezést. Közli a tanfelügyelő, hogy a megyei tanítók az utolsó hadiköszönjegyzés sikere érdekében is díszéretes és eredményes munkálkodást fejtettek ki. A közreműködésükkel jegyzett hadiköszönő összege a 110,300 koronát meghaladta.

Keszthelyi Zoltán főjegyző néhány iparvasúthoz építendő szárnyvasút tervéről tesz jelentést, amelynek tudomásul vétele után következett az ülés legérdekesebb tárgya: Péchy Károly, a bihari körorvos ügye.

Balogh János főjegyző előterjeszté az ügyben javaslatát, mely szerint Péchy Károly körorvosnak állásába való visszahelyezését javasolja. Ismertetésképp előadja, hogy dr. Péchy Károly bihari körorvost még 1913-ban a törvénytől való elmozdítása rágalmazás miatt vád alá helyezte. Ezért a körponti járás főszolgabírója az orvos ellen fegyelmet indított és 6; állásától is felfüggesztette. A fegyelmi azóta 500 korona pénzbüntetéssel véget ért, a rágalmazási per is felmentő ítélettel nyert befejezést. Az ítélet azonban még nem emelkedett jogerőre mert az egyik érdekeltnek eddig nem lehetett közbeszítani.

Miskolczy Ferenc főispán szerint a törvény értelmében dr. Péchy Károlyt nem lehetne állásába visszahelyezni, de tekintve a mostani nagy orvoshiányt a visszahelyező javaslat elfogadását ajánlja. A bizottság így is határozott.

Az egyes szakelődök terjesztették még elő javaslatukat, mire az ülés fél 11 órakor véget ért.

* **„Korona szappan-por.”** Nem kell szappan, sem szód, sem mosópor. Hőforra mos, a ruhának nem árt, minden csomagon a törvényszéki vegyészeti tanúsítvány. Egy félki 6; doboz ára 25 kgr. ruhára 1 korona. Egyedüli főraktár: Farkas István „Apolló drogeria” Nagyvárad. Telefon 18-02.

Weisz Samu és társai marhaszóási bünyüge.

Ember Géza tanácselnök vezetésével tegnap kezdte meg a törvényszék gyorsított ügyekben ítélkező ötös tanácsa a hadviselés érdekei ellen elkövetett bűntettel vádolt Weisz Samu, Berkovits Mór, Weisz Mihály és Weisz Gyula marhakereskedők bűnpárának tárgyalását.

A tárgyalás megnyitása után elők megállapította a vádlottak személyazonosságát. E szerint mindnyájan marhakereskedők, a Magyar Földművelésügyi Szövetkezet alszállítói voltak a hadsereg részére marhákat vásároltak.

Thury Endre dr. királyi ügyész indítványára zárt tárgyalást rendelt el. Védők: Tóth Ferenc dr., Fried János dr.

A tárgyalás egész héten tart, ítélet szombatra várhat. Az ítélet kihirdetése nyílt ülésben történik.

Hogyan menekült meg Fülöpp Arthur altábornagy a nagyszalontai vasútkarambolnál

Egy szemtanu elbeszélése.

Mint ismeretes, Nagyszalontán a Szeged felől érkező személyvonat hibás változtatás következtében belerohant az állomáson vasúti nagyváradi tehervonatba. A könnyen katasztrófálissá válható vasúti szerencsétlenségnek mindössze nyolc utasa szenvedett könnyebb sérüléseket, kiket a helyszínére vonult mentők a nagyszalontai tartalékkórházba szállítottak.

A személyvonat öt kocsija összezúzódott, a mozdony is megrongálódott, a pályatest azonban sértetlen maradt, miért is a forgalom lebonyolítása pillanatig sem gátoltatott.

A könnyen végzetessé válható vasúti karambolnak egy igen érdekes esetéről számolunk be.

A kolozsvári „Ellenzök” munkatársa beszámolóját folytatott egy nagyszalontai lakossal, aki az összeütközött szeged-nagyszalontai vonat utasa volt. A következőkben számol be a szerencsétlenségről:

— A szeged-nagyszalontai vonat rendszer menetszépséggel haladt Nagyszalonta felé. Amikor a vonatunk csaknem beérkezett a nagyszalontai pályaudvarra, rettenetes idegpusztító rázkódással haladt a vonat tovább. Ekkor már kétségtelenül bekövetkező katasztrófára következtetett mindenki, mert az irtózatos rázkódást a vonatfékek abnormalis használata idézte elő, melyek csak a legnagyobb veszély esetén alkalmazhatók. A halálra rémült utasok hanyatt homlok szobadulni igyekeztek a megfeszített kerakain tovaszúzó vonatról, de már késő. A karambol bekövetkezett. A vonat utasa volt Fülöpp Arthur altábornagy is, ki a Nagyszalontán állomásozó 32 honvédszolgálatos megfigyelésére igyekezett. Amint az irtó hatású fékezés kétségtelenül tette a karambol bekövetkezését, Fülöpp Arthur altábornagy gyors mozdulattal kinyitotta a földkéje ablakát, azon keresztül kiugrott a

még robogó vonatból. Szerencsére semmi baja nem történt. A válságos percek után lassan mindenki magához tért a alig bírt eléggé hálálkodni, mint menekült meg a halál torkából...

Mágnás és bérkocsis

Azt régen tudjuk, hogy a bérkocsisok, kevés kivétellel gorombák és erőszakosok a főleg szeretik a közönséget megszarolni. Nálunk azonban még sem mernek annyira vatemedni, hogy intelligens emberekkel szemben tettelességet kövessenek el, mint a fővárosban megtörtént. Az egyik fővárosi lap ugyancsak a következőket írja:

Báró Gerliczy István joghallgató néhai b. Gerliczy Ferenc fia, a nyugati pályaudvaron felfogadta Wittmann József bérkocsis segédét és a lakására, a Veres Pálné utca 28 szám alá hajtatott. Felment a lakásába és a kocsihoz azt az utasítást adta, hogy várakozzék körülbelül tíz percig, akkorára majd ő visszajön és elmennék a nyugati pályaudvarra. A bárónak azonban a lakásán egy telefonárteszt kellett megvárnia és ezért hosszabb ideig maradt fenn. A kocsi ezalatt nagyon türelmetlankedett és kétszer is felszegelt a báró lakásába.

Körülbelül egy félóra múlva a báró lejött, mire a kocsi ingerült és durva hangon kijelentette, hogy nincs arra berendezkedve, hogy órák hosszat várjon az utasra, finesse ki és menjen villamoson a pályaudvarra. A báró azonban beszélt a kocsihoz és megparancsolta Wittmannnak, hogy hajtson a Kossuth Lajos utca sarkára, ott majd kifizeti és villamosra ül.

A kocsi elvitte az Astoria szállodáig, ahol a báró átadott egy huszkoronát, hogy adjon vissza belőle. Wittmann azonban a pénzt ráordított a báróra, hogy neki ennyi jár és nem ad vissza belőle semmit.

Gerliczy báró követelte a visszajáró pénzt, mert a taxaméter szerint legfeljebb 6 korona jár a kocsihoz. Wittmann három koronára nagy csődület támadt, rendőr jött, aki igazoltatta a bérkocsist, elvitte tőle a huszkoronát, visszaadta a bárónak azzal, hogy ne fizessen semmit, majd a kapitányságon ki fogja fizetni azt, ami tényleg jár a kocsihoz. A rendőr eltávozott, a báró pedig a villamosmegállóhoz ment. A kocsi is odahajtatott és ostorával kétszer végigvágott a bárón. A rendőr észrevette ezt, odasietett és a kocsiat elfoglalta a főkapitányságra, ahol szarolás miatt letartóztatták.

A ref. leányegyesület tea-délutánja.

A református leányegyesület tea-délutánján tegnap este előkelő nagy közönség töltötte meg a vármegyeház nagytermét. A műsort Sulyok Ilona kedvesen konferálta. A műsort a honvédszolgálat nyitotta meg művészeti játékkal. Papp Géza ref. tábori lelkész a magyar dal szépségéről tartott nagyvívású előadást.

Stokker József és Iványi László énekeltek ezután Rabenstein Eji dal című zeneművét Patkó Aladárné zongorakíséretével. A két előadó Patkó Aladárné zeneiskolájának két legkiválóbb növendéke, előadásukon megmutatták a kitűnő iskola minden művészeti kiválóságát. Sok tapsot arattak.

Czeglédy Emánuel szavalta ezután Kis József egyik gyönyörű költeményét nagy hatással.

Utána Stokker József énekelte Schubert két dalát Patkó Aladárné diszkrét zongorakíséretével. A fiatal énekes hatalmas baritonja pompásan érvényesült a két dalban. Hosszasan megtapsolták.

A Patkó Aladárné zeneiskolájának növendékei adták elő ezután a Pompadour asszony macskái c. tréfás zenei intermezzót. A darab egy bájos zenei tréfa, amiben rendkívül kedvesen érvényesültek a szereplő főhangok. Pompadour asszony Vittenberger Erzsike volt, a háziúr Iványi László. A Cica karában énekeltek: Voronyát Olga, Kassay Magda, Sebő Juliska, Satechó Margit, Rimánóczy Rózi, Tabéry Manó, Havas Olga, Kajaba Mariska, Lengyel Laura, Báthy Gabriella, Darabant Pirecska, Biró Gisella, Gollán Ilus, Sikerayés Anna, Csizsár Emília, Barbu Viktória, Palánky Julianna.

A zongorakíséretet Bernstein Olga látta el nagy precizitással. A honvédszolgálat jó tőke fejezte be a műsort, előadva Scharf Károly Románját és részleteket Szojanovics Csárdás királynőjéből.

Az estély anyagi eredménye is megfelelő volt a művészi sikernek.

HIREK

* **Kongregáció alakulás egy hadapródiáskolában.** A kongregációs mozgalom öröndetes terjedéséről vettünk hírt. Mult héten alakult meg a pécsi honvéd hadapródiáskolai kongregáció és ugyanakkor vették fel a Mária kongregációba a hadapródiáskolának 16 növendékét is. A felavatáson megjelent gróf Zichy Gyula dr. pécsi megyéspüspök is, aki gyönyörű beszédet intézett a növendékekhez.

* **Délelőtti hivatalos órák a városházán.** Ismeretes a miniszter rendelete, melyben az állami, közigazgatási és más közhivatalokra vonatkozólag elrendeli, hogy a fűtő és világítási anyagokkal a legmesszebbmenő módon takarékoskodjanak. Hogy ez minél jobban elérhető legyen, elrendeli a miniszter, hogy a hivatalokban csak egyfolytában és pedig délelőtt tartassanak meg a hivatalos órák. Nagyváradi város tanácsa tegnap tartott ülésében foglalkozott a miniszter rendelkezésével és elhatározta, hogy az összes városi hivatalokban behozza az egyfolytában való hivatalos órákat és pedig február hó 10 től kezdve reggel fél 8 órától délután 2 óráig. Gondoskodnak azonban, hogy az előforduló halaszthatatlan ügyek elintézésére véget, megfelelő inspektorok tisztviselők álljanak rendelkezésre.

* **Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király dr. Russay Andor 4. honvéd gyalogezrednél beosztott népfelkeltő főorvost a legfelső díszes díszismeréssel, Banyovszky István 33. honvéd tábori ágyas ezrednél beosztott 4. honvéd gyalogezredbeli tart. hadnagy gazdasági tisztet az arany vitézségi éremkereszttel a vitézségi érem szallagján, tüntette ki.

* **A Kath. Kőr sítahangversenye.** A Kath. Kőr vasárnap, s. hó 11. é. d. u. 5 órakor sítahangversenyt rendez a honvédszolgálat közreműködésével. A művészeti műsort lapunk legközelebbi száma hozza.

* **Kongregációs élet.** Az Úralk Mária kongregációja ma d. u. fél 5 kor ülést tart a szokott helyen.

* **A hasznos állatok 1917. évi beszerzése a megyében.** A földművelésügyi miniszterium elrendelte a megye területén levő szarvasmarha, ló, szamár, ösvér-, sertés, juh és kecskeállomány beszerzését. A miniszteri leirat hangsúlyozza, hogy a földművelésügyi kormány az összehírást csak tájékozódás és nem adókiadás céljából rendelte el.

*** A Bölcsőde egyesület közgyűlése.** A sajtalanul, de áldásosan működő Bölcsőde-egyesület, mely három bölcsődét tart fenn Nagyváradon, vasárnap tartja évi közgyűlését, melyre az elnök a következő meghívót bocsátotta ki:

A nagyváradai Erzsébet bölcsőde-egyesület f. hó 11-én, vasárnap d. e. fél 12 órakor tartja közgyűlését az Immaculata intézetben. A gyűlés tárgyát évi számadások és jelentések képezik. Van szerencsém az egyesület tagjait a gyűlésre tisztelettel meghívni. Nagyvárad, 1917 febr. 7. Grócz Béla elnök.

*** Fejedelmi sajtópártoló.** Az erdélyi harctéren hősi halált halt Henrik bajor herceg végrendeletében 40.000 márkát hagyott a műnöhéni kat. sajtó céljaira. Gyönyörű példa, melyet bár utánozna minden végrendeletész és egyébként adakozni képes katolikus.

*** Még egy cukros bácsi.** Már mindenkori azt hitte, hogy Nagyvárad végre megszabadul attól a beteges hajlamu embertől, aki különösen az iskolás leánykának valóságos réme volt. Az öröm nem sokáig tartott, az egyik ember még a rendőrség őrizetében volt, mikor a Rittók Zsigmond-utcai polgári leányiskola igazgatóságától újabb feljelentés érkezett. E szerint tegnap reggel az iskolába menő gyermekket egy újabb szék zavarta meg, sőt meglehetősen durván is viselkedett. Tehát nemcsak egy beteges hajlamu ember gerázdálkodott a napokban az utcákon, hanem egyszerre ketten is; a tévedést az okozta, hogy a két ember személyleírása nagyon hasonlít egymáshoz. A rendőrség most keresi az újabb cukros bácsit, aki ebben különbözik a máiktól, hogy pécort bajszot visel.

*** Holnap és holnapután szivar kapható.** Legutoljára akkor szolgálja ma a közönség érdekeit, ha szükségleti cikkeikhez való akadálytalan hozzájutáshoz segíti s el távolítja előle azokat az akadályokat, amelyek a kárpizság, a jogszeláttalan nyereségvágy és az áruzsaró lépten nyomon éléje rak. A trafikok rendjének kívánatos megálapításához közelebb jutunk, ha olvasóink tudják, mikor, hol és mennyit követelhetnek. Ezért tájékoztatásul közöljük, hogy a nagytszade ma, holnap és holnapután a kizsárolgos tőzsdek részére szivart ad ki. (Régárltászt, esetleg trabukót, britanikát, kubát és portorikót). A tőzsdekben tehát holnap és holnapután szivart kötelesek kiadni a vevőknek. Egy egy tőzsde 40 koronától 200 koronáig terjedő mennyiséget kap.

*** Az ásványolaj termékek árpótléka.** A miniszterelnök rendelkezését közli a hivatalos lap, amely szerint az egyes ásványolajtermékek legújabb árak megállapítása tárgyában hozott rendelkezés tartó árpótlék táblázat érvényét veszti, s új árpótlék táblázat lép érvénybe. Ezerötszöt Nagyváradon az árpótlék 4 korona 98 fillér lett.

*** A 6 korona fizetést 40 koronára emelték.** Ha nem iras s ó da róla, el sem lehetne hinni, hogy a mai világban valakinek évi fizetése 6 azaz hat korona legyen. A szalárdi járáshoz tartozó Szerko község az a boldog hely, ahol eddig a községi szolga megelegetten éldegélt, pedig egész évi fizetése a fenti s u ma volt. Csak most január elsején kért fizetésemelést, igénye most sem valami nagy, csupán 40 korona fizetést kér. A község képviselőtestülete nagylelkű volt s legutóbb tartott rend-

lített ülésén a kérelmet teljesítette. A határozatot a szalárdi járás főszolgabírója tegnap terjesztette be a megyéhez jóváhagyás végett.

*** Jótékony célú sorsolás.** A Vöröskereszt „Jobbkéz” osztály céljainak egyikére — csecsemő kelengye beszerzésére — Janniczky Gyuláné urnő Budapestről egy díszes himzett diványpárnát küldött, mely 1 koronás sorsjegyekkel lesz kisorsolva. A sorsjegyek árusítását Haltenberger Vilmos vegytisztító Rakóczi uti üzlete volt szives magára vállalni. Egy sorsjegy ára: 1 kor. A párna ugyancsak látható a hirdakában. Tekintettel a nemes és fontos célra, kérjük a közönség szives támogatását. A Vöröskereszt „Jobbkéz” osztálya.

*** Hol kapható burgonya.** Tudatom a város közönségével, hogy a burgonya beszerzését megkönnyítendő, olyképpen intézkedtem, hogy mártól kezdve az eddigi Szent-László-téri árusító helyeken kívül még a váradvelencei Templom téren és Olasziban a régi köztéri elemi iskola előtti téren árusítsák a burgonyát. — Egyidejűleg tudatom a város közönségével azt is, hogy a hat burgonya adagokat hetenként és személyenként egy kg. ban, a nehezebb telti murkával foglalkozók részére pedig hetenként és személyenként két kg. ban állapítottam meg. Nagyvárad, 1917. február hó 7-én. Lukács Odón polgármesterhelyettes.

*** Adomány.** A Katolikus Növendő Egyesület cipőtanfolyamára a cipőkészítéshez szükséges anyagot küldtek: Medvigy Mihályné, Fabry Gus Dezsőné, Pálffy Lajonné, Semetke L. Odón, Szilágyi Dóra, Gálffy Sándor, Várszeghy Lajos, Flüggenha Ármón, Zuberer I., Hess Fülöp, Barna Jenő és N. N. 50 koronát. Köszönetet a háborús viszonyok dacára is igen eredményes tünnet fel. A teljes bizalomnak örvendő pénzt intézet február 28 án délelőtt 11 órakor tartja az évi rendes közgyűlést.

*** A Polgári Takarékpénztár r. t.** kibocsátotta múlt évi működéséről szóló zárószámadását, amely igazolja a jónevű és szolid alapokon nyugvó intézet vezetőségének helyes irányát s hogy az intézet a háborús viszonyok dacára is igen eredményes tünnet fel. A teljes bizalomnak örvendő pénzt intézet február 28 án délelőtt 11 órakor tartja az évi rendes közgyűlést.

*** Elmaradt sajtóper.** E hó 16 ára tüntet ki az ekeidőbűrség Gallovich Károly aradi hírlapíró régalmazási perét. Mert Gallovichot nem találták, a bíróság elnöke Szöllőssy Gyula a tárgyalást sinapocsa.

*** Adományok.** Dr Grócz Béla nagyprépost 100 koronát küldött a Vöröskereszt „Jobbkéz” céljaira. Kiss Károly 4 kor., a hadiárvak ruházatára. — Weiszberger és társa 1 méter fát, — Kuchta Endréné 9 pár érmelegítőt. A rokkantak javára tartott Tar nay hangverseny céljaira Nadányi Miklósné utólag 20 koronát küldött. Mindezen adományokat halásan köszönjük. A Vöröskereszt „Jobbkéz” osztálya.

*** Be kell fizetni az ebadót.** Felhívom az ekeidőbűsöket, hogy ezen hirdetmény közlésétől számított 15 nap alatt, illetve legkésőbb márcus hó 1 ig az ebadót a városi pénztárba annál is inkább befizessék, mivel a mulasztók a szabályrendeletileg megállapított ebadó kétszeres, esetleg háromszoros összegében fognak elmarasztaltni. Nagyvárad, 1917 február 6 án. Rendőrfőkapitány.

*** Öngyilkosok.** A napokban megírtuk, hogy Szilágyi Sándorné Fojó Berta szublimitot ivott, mivel féltékeny volt a férjére. Tegnap délután egy hősi kioldás után meghalt. Oljan nagymennyiségű mérget vett

be, hogy nem lehetett megmenteni. — Tegnap öngyilkossági szándékából Rosenberg Jozsefa 36 éves munkásnő zsiros szódát ivott. Besszállították az izr. szentegylet kórházába, ahol ápolják.

*** Anya- és csecsemővédő női tanfolyam.** A f. hó 19 én kezdődő hat hetes anya és csecsemővédő női tanfolyamon résztvenni szándékozók pályázati kérvényüket alólirotthoz f. hó 15 ig nyújthatják be, később beérkező kérvények már nem lesznek figyelembe v. hetők. Indokolt esetekben első sorban vidéki résztvevők, segélyt is kaphatnak. Az ezután országsszerte rendszeresítendő anya és csecsemővédő női állásokat csak ily tanfolyamon részvett és sikeresen vizsgázott nők fogják betölthetni. Az előadások az állami gyermekmenhelyen és a babaképzőzdében fognak tartani Nagyvárad, 1917. február hó 7 én. Dr. Edelmann Menyhért igazgató főorvos.

Hajtogató leányt keres a Szent László-nyomda r. t.

* Szobakezelő nő felvétetik a Zsidófa épületben levő 10 szoba kezelésére. Jelentkezhetni a gondnoki irodában Sas-passage 24 sz. lépcső.

* Felsokezelő NOKIM általános szobákra 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Parkas István Apolló árogeriájában Béke-utca 7/B.

Legújabb táviratok.

Elsülyesztett gőzösök.

Budapest, február 7. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: A „Bravala” nevű 1514 tonnás svéd gőzöst egy tengeralattjáró elsülyesztette. A „Resolute” halaszbarkát és „Gerara” olasz gőzöst is elsülyesztették. A „Wortenfeld” angol gőzös — hír szerint — szintén elsülyedt.

A képviselőházi merénylő és a muzsák.

Budapest, február 7. (Saját tudósítónktól.) A képviselőházi merénylő huszárt az éjjel újból kihallgatták. Azt adta elő, hogy este több korcsmát bejárt, sokat ivott és egészen berugott. A képviselőház karzatán elaludt, s azt álmodta, hogy a muzsák jönnek ellene. Erre felébredt és elkezdett lövöldözni. Még az est folyamán bejárt vele az említett korcsmákat, ahol igazolták, hogy tényleg ott járt. Mire derült nagyhangú kijelentéseket tett, a merénylőre vonatkozólag azonban semmiféle célzást nem tett. Az este megtartották a helyszíni szemle fő próbáját. A hivatalos szemle ma délután lesz.

IRODÁLOM

Uj Idők. Az Uj Idők e heti számában folytatja Herczeg Ferenc Tűz a pusztában című elbeszélését. Novellákat Ujhely Nándor Rózsádrab és Gyöngyös Mara Ery ryár címmel írtak. Cikkben foglalkozik a lap Tellezky János pénzügyminiszterrel. Cikket írt még Nádas Pál a Németországban mindinkább elterjedő ötórai teáról. Az elsárgult memoárok rovaitan Gesztési Gyula az alkalommal Richelieu marsall emlékeire aival foglalkozik, míg az Időgen írók rovában Ali bég egy fiaora toltai mezeit novellejét találjuk. Datka Átos, Orvath Eszter vers is. Kádár Lehel kedves eszevege, fordított regény és egyéb apróbb cikkek egészítik meg ki a lap szövegrészét.

SZÍNHÁZ

A MAI SZINLAPOK.

Este 7 és fél órakor, rendes helyárrakkal:

Démonok.

Komédia 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Dr. Fivadar Teoyora	—	—	Kassics Eszter
Báró dr. Perzsányi László	—	—	Bihari Ákos
Báró Palovics Gábor	milliomos	—	Tóth Elek
Karcsi, szobrász	—	—	Szigeti Jenő
Toncsi	—	—	Polgár Mariska
Móric	—	—	Ivánfy Jenő

Heti műsori

Csütörtök: Démonok.
Péntek: Három a kislány.
Szombat délután: Lengyelvér.
Szombat este: Kárpáthy Zoltán.
Vasárnap délután: Zsuzsi kisasszony.
Vasárnap este: Ozveggy kisasszony. (Uj énekes bohózat.)

A Démonok. Hajó Sándor komédiája tölti be ma este a műsori.

Kovács Mártha Mádije. Mint arról már hírt adtunk, pénteken este a Három a kislány kerüli színe, amely alkalommal Médit Kovács Mártha éneklé, Schubert szerepét pedig Bihari Sándor játssza.

Délutáni előadások. Szombaton délután a Lengyelvér tölti be a műsori, vasárnap délután pedig a még mindig zsufolt házakat vonzó Zsuzsikisasszony.

Kárpáthy Zoltán. A színházi hét zsufolt házat biztosító műsordarabjai közül való, a szombaton este színe kerüli Kárpáthy Zoltán, amelyet a múlt héten mutattott be a Szigligeti színház drámai együttése. A kitünő Jókai drámában Bihari Ákos, Zsoldos, Kassics, H. Körössy Juci és Szigeti jutnak kitünő szerepekhez.

Ozveggy kisasszony. A színházi hétnek valóságos szenzációja. Izzé a vasárnap este bemutatásra kerüli Ozveggy kisasszony című énekes bohózat, amelynek egytől egyig pompás szerepeit Vigh Manci, Szabeni Margit, H. Körössy Juci, Sik Rezső,

Bihari Sándor, Tompa Béla, Szigeti Jenő és Rákosi Ferenc játsszák. Frenetikus hatásra tarthat igényt Ötvös Adorján egyik sláger-száma: a Börtencsárnak bőrből a fedele... kezdetű dal, amelyet egy pezsgő mulatság keretében Bura Sándor cigányzenekarának kísérete mellett Sik Rezső, Tompa Béla és Szabeni Margit énekelnek. Az Ozveggy kisasszony vasárnapi bemutatóján az énekeszámokat maga a fiatal dalzerző: Ötvös Adorján fogja dirigálni.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR** Felelős szerkesztő: **F. PAPP KÁROLY**

Családi ház

6 szobás urilakás parkirozott kerttel **eladó.**

Értekezhetni Dr. Kaczián Kálmán ügyvédnél. Uri-utca 15.

* Keresek egy jókarban levő tizedes mérleget, lehetőleg 200 kg-ig. Cim a kiadó hivatalban.

IZSÁK LIDIA

elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad

Park-szálloda

Nagy Sándor-u. l.

valutóban.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és hűsítősekben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szigligeti színház művészetiinek egyedüli szállítója.

Telefon: 11-53.

VIGADÓ mozgószínház

Csütörtökön
Az erdő mélyén
dráma 4 felv.

Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 8 órakor és hétköznapokon 5-kor.

URANIA mozgószínház

Csütörtökön
Az ártatlan áruló
dráma 3 felv.

Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 3 órakor és hétköznapokon 5-kor.

APOLLÓ mozgószínház

Csütörtökön
A hűtlenség iskolája
dráma 3 felv.

Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 8 órakor és hétköznapokon 5-kor.

Heti árjegyzék:

- China ezüst kenyér kosár fogóval . . . 5 K
- China ezüst cukor tartó fogóval . . . 5 K
- China ezüst vaj tartó fogóval . . . 5 K
- China ezüst cukor kosár fogóval . . . 5 K
- China ezüst gyümölcs állvány tállal . . . 5 K
- China ezüst dobányzó készlet tálcával . . . 5 K
- China ezüst gyümölcs kosár színezve . . . 5 K
- Alpaca torta állvány majolika betéttel . . . 5 K
- Alpaca kenyér kosár majolika betéttel . . . 5 K
- China ezüst talpas állvány színes üveggel . . . 5 K
- Majolika vizes kancsó színezve . . . 5 K
- Majolika tészta tál színezve 6 tányérral . . . 5 K
- Majolika virágváza színezve roccoco . . . 5 K
- Befőttes készlet színes roccoco 6 tányérral . . . 5 K
- Befőttes állvány színes 6 tányérral . . . 5 K
- Likőr készlet tálcával aranyozva 6 szem. . . 5 K
- Boros készlet roccoco aranyozva 6 szem. . . 5 K
- Sörös készlet roccoco aranyozva 6 szem. . . 5 K

HADI MOZSÁR PORCELLÁN ÜTÖVEL . 6 K

- China ezüst talpas gyümölcs állvány . . . 10 K
- Mosdó készlet fayence színes roccoco . . . 10 K
- Gyermek mosdó készlet színes felszerelve . . . 10 K
- Fűszer készlet színes felszerelve állvánnyal . . . 10 K
- Teás készlet színes aranyozással 6 szem. . . 12 K
- Kávés készlet színes aranyozással 6 szem. . . 12 K
- Feketekávés kész. tálcával színes 6 szem. . . 12 K
- Ebédlő kész. sz. aranyozással roccoco 6 sz. . . 36 K
- Ebédlő kész. sz. aranyozással roccoco 12 sz. . . 80 K

Konyha felszerelések, zománcozott acél főző edények, Evőeszközök, kávéházi és vendéglői felszerelések.

Répkerepezés, ablak üvegezés gyorsan és pontosan előnyös árban készül.

Eladás nagyban és kicsinyben.

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg nagykereskedés

Zöldfa-u. 13. Telefonszám 372.

FACIPÓ-GYÁR

Haas Lipót

LINOLEUM

NAGYVÁRAD
RÁKÓCZI-UT 5. SZÁM.

Cipőfelsőrész bőrből,
talp és sarok fából.

Nagyság: 27-28, 29-35, 36-39, 40-48.
Ár: 14.-, 16.70, 19.40, 24.-K.

DETAIL

ENGROS

MEGHIVÓ.

A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság évi rendes közgyűlését

1917. évi február hó 18-án délelőtt 11 órakor saját helyiségében fogja megtartani, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívottnak.

Tárgysorozat:

1. Igazgatósági jelentés a lefolyt üzletéről.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. Az 1916. évi zárszámadások előterjesztése.

4. Javaslat a tiszta nyereség felosztására nézve.
 5. Határozat a felementvények iránt.
 6. Kisorsolt választmányi tagok állásának betöltése.
 7. Jelentés a nyugdíj-alap állásáról.
 8. Alapszabályok módosítása.
 9. Esetleges indítványok.
- Kelt Nagyvárad, 1917 február hó 4-én.

Az igazgatóság.

Az alapszabályok 11 §-a szerint minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőző nap déli 12 órájáig legalább egy héttel előtte saját nevére írt részvényét szelvényekkel együtt a takarékpénztár pénztáránál letenni.

A Polgári Takarékpénztár r.t. zárszámadása az 1916-ik évről.

TARTOZIK

Mérleg-számla.

KÖVETEL

VAGYON:	Kor.	f.	Kor.	f.	TEHER:	Kor.	f.	Kor.	f.
Pénzkészlet			22234	12	Részvénytőke			4000000	—
Váltó tárcza			4031616	15	Alapok:				
Értékpapírok függő kamatokkal			1893817	43	rendes tartalék alap*	125000	—		
Fedezett folyó számlai adósok			2542221	11	tisztí nyugdíj alap	85350	53	210350	53
Jelzálog kölcsönök:					Betétek			2135150	74
törlesztéses kölcsönök	1122362	32			Hitelezők			217620	05
kamatos „	723346	13	1845708	45	Hadikölcsön és lombardhitelezők			1301038	—
Előlegek értékpapírokra			24321	10	Visszleszámitolás			1685782	22
Intézeti ház			285000	—	Átruházott jelzálog kölcsönök			1506428	17
Ingatlanok			325893	22	Előre beszedett kamatok s különféle passzívák			109473	58
Tisztí nyugdíjalap értékpapírjai			106107	80	Fel nem vett osztalékok			8667	—
Hátralékos törlesztő részletek (annuitások)			58861	28	Nyereség áthozat mult évről	1841	09		
Felszerelvény			3000	—	Ez évi tisztí nyereség	225745	87	227586	96
Átmeneti tételek s különféle aktivák			263316	59					
			11402097	25				11402097	25

* Ez idei hozzájárulással 155000— korona.

TARTOZIK

Nyereség- és veszteség-számla.

KÖVETEL

VESZTESÉG:	Kor.	f.	Kor.	f.	NYERESÉG:	Kor.	f.	Kor.	f.
Tisztí fizetések			37166	63	Kamatjövödelmek			301673	42
Üzleti költségek			24091	30	Jutalékok			13486	51
Adók és illetékek			59486	27	Ingatlanjövödelmek			29481	57
Leírások			3137	02	Leírt követelésekből befolyt			4985	59
Nyereség áthozat a mult évről	1841	09			Nyereség áthozat a mult évről			1841	09
Ez évi tisztí nyereség	225745	87	227586	96					
			351468	18				351468	18

Nagyvárad, 1916. december hó 31-én.

Fleischhackker Hugó
pénztárnok.

Waldmann Ödön
cégvezető.

Az IGAZGATÓSÁG:

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Dr. Kiss Döme
elnök.

Róz Simon

Incze Lajos
Léderer Manó
Schwartz Márton

Stern Mózes
Varró Domokos
dr. Wleisz Márton

Szalai József

Székely Sándor